

relations. Budget policy, as a powerful instrument of the economy state regulation system, should be based on the long-term program of economic and social development of the country. Streamlining the regulatory objectives of budget policy can achieve an appropriate balance process of redistribution of financial resources in the community, satisfaction of social needs. It is necessary to ensure the transformation of the budgetary mechanism into an effective way of implementing the socio-economic strategy, improving the efficiency of the use of budgetary funds. The social priorities of budget policy should reduce the unevenness of the market mechanism for revenue sharing, address issues of poverty reduction. Establishing a budget policy institute, including the development of appropriate rules, regulations, institutions, will help to solve problems that exist in the field of public finances. The budget policy architectonics must create the proper institutional conditions for the functioning of the financial model in society, which together should form a mechanism of influence on economic growth, contribute to the welfare of society.

6.3 Sanitation audit in the system of financial sanitation of the enterprise

Санаційний аудит – необов'язковий елемент в системі фінансового оздоровлення неплатоспроможних підприємств. Його призначення та проведення можливе за умов готовності боржника оплачувати послуги незалежних експертів. При відсутності такої можливості фінансове забезпечення щодо виконання програми санаційного аудиту здійснюють кредитори за умови їх згоди. Таким чином, передумовами проведення санаційного аудиту неплатоспроможних підприємств виступають декілька моментів: наявність прямої рекомендації арбітражного керуючого, згода зацікавлених сторін та можливість оплатити послуги аудиторів.

Практичне значення санаційного аудиту полягає у здійсненні неупередженої перевірки господарської діяльності неплатоспроможного суб'єкта, валідації запропонованого плану фінансової санації та наведенні окремих напрямів фінансового оздоровлення, які на думку експерта не були

враховані при розробці програми фінансового оздоровлення боржника. Враховуючи поєднання класичних принципів проведення аудиту з експертним досвідом за напрямом діяльності підприємства відмітимо цінність проведення таких робіт. Фактично, у експертному звіті користувачі інформації одержать відомості щодо ретроспективного розвитку суб'єкта, дані щодо його результатів господарської діяльності в динаміці за актуальний термін, а також критичний аналіз запропонованих заходів відновлення платоспроможності підприємства.

За результатами санаційного аудиту приймається обґрунтоване рішення, засноване на експертній оцінці проблем та напрямів їх рішення з боку фахівця.

Серед методів та прийомів санаційного аудиту кількісні значення переважають над якісними характеристиками. Разом з тим, перед експертами постає задача не лише виконати технічний аналіз фінансової звітності (табл. 1) та інших форм, а розкрити потенціал суб'єкта для відновлення платоспроможності, а згодом – подальшого розвитку та поступового досягнення стратегічних цілей.

Таблиця 1

Аналіз фінансового стану підприємства-боржника при виконанні санаційного аудиту

№	Показники	Фактичне значення за два попередні роки			Примітки (нормативне значення)
		2017	2018	зміни (+/-)	
1	2	3	4	5	6
1.1. Загальні показники діяльності підприємства					
1	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	545327	626167	80840	Збільшення
2	Чистий прибуток (збиток), тис. грн	-236910	-298228	-61318	Збільшення
3	Середньооблікова чисельність працівників, осіб	548	548	0	

Продовження таблиці 1

4	Фонд оплати праці, тис. грн	30486	38966	8480	
5	Власний капітал, тис. грн.	50399	-247571	-297970	Збільшення
6	Необоротні активи, тис. грн	600048	606328	6280	
7	Довгострокові зобов'язання, тис. грн	672627	913005	240378	
8	Короткострокові кредити та позики, тис. грн	-	-	-	
9	Дебіторська заборгованість, тис. грн.	25305	22416	-2889	
10	Запаси, тис. грн	181689	181735	46	
11	Власні оборотні засоби, тис. грн	-549649	-853899	-304250	
12	Функціонуючий капітал, тис. грн	122978	59106	-63872	
13	Продуктивність праці, тис. грн/ос.	995,12	1142,64	147,52	
1.2. Показники ліквідності					
14	Коефіцієнт поточної ліквідності	2,11	1,36	-0,75	1,5
15	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,47	1,24	0,77	0,6-0,8
16	Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності)	0,22	0,001	-0,219	0,2-0,35
17	Маневреність власних оборотних засобів	- 0,05	- 0,01	0,045	0-1
18	Коефіцієнт покриття запасів	-2,41	-3,80	-1,38	>1
19	Коефіцієнт фінансової автономії	2,11	1,36	-0,75	0,5
1.3. Показники фінансової стійкості					
20	Коефіцієнт концентрації власного капіталу	0,06	0,73	0,67	> 0,5
21	Коефіцієнт фінансової залежності	16,55	-3,35	- 19,89	= 2
22	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-10,91	3,45	14,36	> 0,1
23	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,94	1,30	0,36	< 0,5
24	Коефіцієнт структури довгострокових вкладень	1,12	1,51	0,38	
25	Коефіцієнт забезпечення власними засобами	-2,35	-3,85	- 1,50	0,1
26	Показник фінансового левериджу	0,93	1,37	0,44	< 0,25

Продовження таблиці 1

27	Тривалість фінансового циклу	19	27	8	
28	Поточна платоспроможність	2,11	1,36	- 0,75	
29	Коефіцієнт Бівера	-0,37	-0,32	0,05	>0,2
1.4. Показники рентабельності					
30	Рентабельність продукції, %	53,49	53,67	0,18п	збільшення
31	Рентабельність основної діяльності, %	-43,44	-47,63	-4,19п	збільшення
32	Рентабельність сукупного капіталу, %	-28,4	-35,88	-7,48пп	збільшення
33	Рентабельність власного капіталу, %	-302,5	-240,3	62,2п	збільшення

За результатами оцінки фінансового стану при виконанні санаційного аудиту виявлена висока ймовірність настання банкрутства, про що свідчать показники рентабельності та від'ємний коефіцієнт Бівера. В структурі ліквідних активів підприємства-боржника відбувся перерозподіл на користь активів з меншою ліквідністю. Підприємство генерує збиток, що знижує обсяг власного капіталу, фінансову автономність суб'єкта та загальне значення його активів. Про структурні проблеми та системну фінансову кризу експертам стане відомо черед від'ємне значення власного капіталу.

Залучення довгострокових фінансових зобов'язань може стати позитивним моментом за умов збереження існуючого виробничого потенціалу та фокусуванні уваги на виробництві конкурентоспроможних виробів. Актуальними вимогами сучасних умов господарювання є постійний пошук напрямів реалізації продукції на умов довгострокового співробітництва та диверсифікації каналів товарних поставок. Вдала реалізація такого підходу призводить до пришвидшення тривалості операційного та фінансового циклів, а відповідно: забезпечує суб'єкти стійкими грошовими надходженнями, гарантує своєчасне фінансове забезпечення процесів відтворення, а з проблем фінансової санації – виконання за планом зобов'язань перед кредиторами.

Додатковим інструментарієм проведення санаційного аудиту виступає вертикальний та горизонтальний аналіз активів, зобов'язань підприємства, його фінансових результатів, структури дебіторської заборгованості, експертна оцінка виробничого, інноваційного та фінансового потенціалів. Очікуваним

результатом виконання санаційного аудиту стає узгодження окремих моментів попередньо розробленого плану фінансової санації, його затвердження або повне спростування. Відмітимо, що одержані за результатами проведення санаційного аудиту експертні рекомендації не є обов'язковими до виконання без узгодження з радою кредиторів та затвердженням арбітражного керуючого. Разом з тим, такі висновки стають основою для розробки більш раціональних та обґрунтованих програм санаційних заходів за можливістю їх проведення.

6.4 Investment climate of ukraine: trends and prospects

Розвиток світових глобалізаційних процесів, домінування міжнародних інвестиційних відносин між країнами світу, посилення конкуренції за прямі іноземні інвестиції все більшою мірою впливають позитивні тенденції в розвитку національних економік, що зумовлює підвищення уваги до інвестиційного ринку. Так, фахівці Конференції ООН із торгівлі та розвитку підкреслюють, що зростання обсягів інвестицій та якісне перетворення їх потоків є ключовою домінантою у досягненні Цілей розвитку тисячоліття, затверджених усіма країнами-членами ООН. Такі цілі мають очевидну соціальну спрямованість, а тому налагодження прозорих і стабільних відносин у сфері інвестування є нині важливим завданням для всіх без винятку національних урядів [145, с. 6].

Роль певного індикатора стану поточних справ в економіці виконує інвестиційний клімат у державі. При цьому, провідну роль в інтенсифікації розвитку економічних процесів та загалом адміністративно-територіальних одиниць відіграє наявність ефективною державною інвестиційною політики. Сьогодні, як ніколи, для України роль іноземних інвестицій є вкрай важливою, оскільки інвестиції є підґрунтям стабільного та ефективного економічного поступу, що дає змогу зменшити розрив за темпами економічного розвитку з провідними країнами світу. Тому, в умовах поступового розвитку економіки України, особливо гостро постає питання удосконалення механізмів залучення